

EVROPSKA KOMISIJA

Bruselj, 7.6.2011
SEC(2011) 820 konč.

Priporočilo

PRIPOROČILO SVETA

v zvezi z nacionalnim reformnim programom Danske za leto 2011

ter mnenje Sveta

o dopolnitvi konvergenčnega programa Danske za obdobje 2011–2015

{SEC(2011) 713 konč.}

Priporočilo

PRIPOROČILO SVETA

v zvezi z nacionalnim reformnim programom Danske za leto 2011

ter mnenje Sveta

o dopolnitvi konvergenčnega programa Danske za obdobje 2011–2015

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije, zlasti člena 121(2) in člena 148(4) Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 z dne 7. julija 1997 o okrepitvi nadzora nad proračunskim stanjem ter o nadzoru in usklajevanju gospodarskih politik¹, zlasti člena 9(3) Uredbe,

ob upoštevanju priporočila Evropske komisije²,

ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta,

ob upoštevanju mnenja Odbora za zaposlovanje,

po posvetovanju z Ekonomsko-finančnim odborom,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Evropski svet je 26. marca 2010 potrdil predlog Evropske komisije za sprožitev nove strategije za delovna mesta in rast, imenovane Evropa 2020, ki temelji na okrepljenem usklajevanju ekonomskih politik ter se bo osredotočala na ključna področja, na katerih je potrebno ukrepanje za spodbuditev potenciala Evrope za trajnostno rast in konkurenčnost.
- (2) Svet je 13. julija 2010 sprejel priporočilo o širših smernicah ekonomskih politik držav članic in Unije (2010–2014), 21. oktobra 2010 pa sklep o smernicah za zaposlovalne politike držav članic³, ki sta združena v „integriranih smernicah“. Države članice so bile pozvane, naj upoštevajo integrirane smernice pri svojih nacionalnih ekonomskih in zaposlovalnih politikah.

¹ UL L 209, 2.8.1997, str. 1.

² UL C , , str. .

³ Ohranjene za leto 2011 s Sklepom Sveta 2011/308/EU z dne 19. maja 2011.

- (3) Komisija je 12. januarja 2011 sprejela prvi letni pregled rasti, ki zaznamuje začetek novega cikla ekonomskega upravljanja v EU ter prvega evropskega semestra predhodnega in integriranega usklajevanja politik, ki temelji na strategiji Evropa 2020.
- (4) Evropski svet je 25. marca 2011 potrdil prednostne naloge za fiskalno konsolidacijo in strukturno reformo (v skladu s sklepi Sveta z dne 15. februarja in 7. marca 2011 ter na podlagi letnega pregleda rasti, ki ga je pripravila Komisija). Poudaril je, da je treba prednostno obravnavati ponovno vzpostavitev zdravih proračunov in fiskalne vzdržnosti, zmanjšanje brezposelnosti z reformami na trgu dela ter nova prizadevanja za povečanje rasti. Od držav članic je zahteval, da te prednostne naloge pretvorijo v konkretne ukrepe ter jih vključijo v svoje programe stabilnosti ali konvergenčne programe in nacionalne reformne programe.
- (5) Poleg tega je Evropski svet 25. marca 2011 države članice, ki sodelujejo v paktu „euro plus“, tudi pozval naj pravočasno predložijo svoje zaveze, da jih bo mogoče vključiti v njihove programe stabilnosti ali konvergenčne programe in nacionalne reformne programe.
- (6) Danska je 9. maja 2011 predložila dopolnitev konvergenčnega programa za leto 2011 za obdobje 2011–2015 in nacionalni reformni program za leto 2011. Programa sta bila ocenjena istočasno, da bi se upoštevale medsebojne povezave.
- (7) Na podlagi ocene dopolnitve konvergenčnega programa v skladu z Uredbo Sveta (ES) št. 1466/97 Svet meni, da je makroekonomski scenarij, na katerem temelji konvergenčni program, verjeten. Čeprav temelji na nekoliko bolj ugodnih predpostavkah o rasti za leto 2012 in naslednja leta, je na splošno v skladu z napovedjo služb Komisije iz pomladi 2011. Cilj v konvergenčnem programu določene proračunske strategije je do leta 2013 zmanjšati primanjkljaj pod referenčno vrednost, ki znaša 3 % BDP, kar je v skladu s priporočili Sveta, pri čemer bi popravljeni srednjeročni cilj za strukturni proračunski saldo, ki ni manjši od $-0,5$ % BDP, dosegli do leta 2015, uravnotežen proračun pa do leta 2020. Potek prilagoditve za doseganje tega cilja je ustrezen. Šteje se, da so v program vključeni ukrepi, ki jih je Parlament sprejel pomladi 2010, ustrezna podlaga za proračunske cilje in bi v obdobju 2011–2013 predstavljali letni fiskalni napor v višini približno 1 % BDP. Danska bo svoj popravljeni srednjeročni cilj dosegla v programskem obdobju. Tveganja za proračunske cilje so na splošno uravnotežena.
- (8) Dansko gospodarstvo se je pričelo upočasnjevati leta 2007 med prilagoditvijo na trgu nepremičnin, kar je prispevalo k domačim bančnim težavam, ki so jih še povečale naraščajoče plačilne nesposobnosti in brezposelnost. Recesija je bila huda, proizvodnja se je med jesenjo 2007 in pomladjo 2009 skrčila za 8 %, stopnja brezposelnosti pa je leta 2010 zrasla na 7,4 %. Stopnja zaposlenosti je padla z 79,8 % leta 2008 na 76,1 % leta 2010, pri čemer so bili prizadeti zlasti mladi. Proizvodnja je začela okrevati leta 2009 in realna rast BDP je leta 2010 dosegla 2,1 %. Okrevanje so pospeševali ohranitev domačega povpraševanja (tudi na račun fiskalne ekspanzije), krepka ponovna rast zalog in močno okrevanje glavnih trgovinskih partnerjev Danske.
- (9) Avtomatski stabilizatorji in s krizo povezani ukrepi so povzročili, da se je splošni javnofinančni saldo iz presežka v višini 3,2 % BDP leta 2008 spremenil v primanjkljaj v višini 2,7 % BDP leta 2009. Na podlagi danske priglasitve spomladi 2010, da bo leta 2010 proračunski primanjkljaj presegel 5 % BDP, je bil julija 2010 za Dansko

sprožen postopek v zvezi s čezmernim primanjkljajem. Čeprav so nepričakovani in začasni izredni prihodki, povezani z davki na donos pokojninskih skladov, lansko leto privedli do stabilizacije proračunskega primanjkljaja pri 2,7 % BDP, napoved služb Komisije iz pomladi 2011 predvideva, da se bo primanjkljaj leta 2011 ponovno povečal na približno 4 % BDP, ter poudarja potrebo po neprekinjenih in ambicioznih naporih za konsolidacijo v letu 2012. To pomeni strogo izvajanje ukrepov, sprejetih v sporazumu o konsolidaciji iz leta 2010, in kontrolo odhodkov, kot je določena v konvergenčnem programu, da bi zagotovili odpravo čezmernega primanjkljaja do leta 2013.

- (10) Za doseganje proračunskih ciljev je pomemben strog nadzor, da bi se izognili ponovnim prekoračitvam porabe na ravneh lokalnih in regionalnih vlad. Preteklih 20 let je javna poraba nenehno presegala proračunske cilje. Vlada je že sprejela nekaj ukrepov, da bi rešila to težavo, in načrtuje uvedbo nove sheme za nadzor nad porabo, ki jo bo nadziral danski ekonomski svet, kot je opisano v konvergenčnem programu.
- (11) Zaradi demografskih dejavnikov se bo delovno aktivno prebivalstvo (15–64 let) med letoma 2010 in 2025 skrčilo za približno 1,5 % in do leta 2040 za skoraj 5 %. Srednjeročno bi okrevanje gospodarstva lahko vodilo do primanjkljajev na trgu dela, kot smo jim bili priča v letih razcveta. Navkljub že visoki stopnji zaposlenosti, je ponudbo delovne sile mogoče še povečati. Prostovoljno zgodnje upokojevanje je zelo razširjeno med ljudmi, starimi od 60 do 64 let, zaradi česar je stopnja zaposlenosti za to skupino samo 40 %. Poleg tega 10 % delovno aktivnega prebivalstva, mlajšega od 40 let, bodisi prejema invalidnine bodisi je zaposlenega pod pogoji fleksibilne zaposlitve (subvencionirana zaposlitev).
- (12) Trend upadanja rasti produktivnosti je prisoten od leta 1995, za kar so eden od morebitnih vzrokov slabi izobraževalni dosežki. Čeprav Danska še naprej radodarno troši za svoj izobraževalni sistem, so rezultati izobraževanja na več ključnih področjih zgolj povprečni, Danska pa ima četrto najnižjo raven dosežene izobrazbe mladih v EU. Leta 2009 je samo 70,1 % prebivalcev, starih od 20 do 24 let, zaključilo vsaj višje srednješolsko izobraževanje (v primerjavi s povprečjem EU, ki je 78,6 %), rezultati PISA pa so povprečni. Stopnje osipa v mladinskih in poklicnih ustanovah so razmeroma visoke ter na področju poklicnega izobraževanja mladih dosegajo skoraj 50 % dijakov, ki ne končajo šolanja. Poleg tega približno 20 % mladih 10 let po končanju osnovne šole ni pridobilo izobrazbe, višje od nižje srednješolske ravni. Izboljšanje kakovosti izobraževalnega sistema bi tudi pomagalo preprečiti bodoče neravnotežje kvalifikacij na trgu dela, ki trenutno nakazuje možnost presežka nekvalificiranih delavcev in pomanjkanja kvalificiranih delavcev. Rast produktivnosti je bila posebej šibka v gradbenem sektorju in sektorju storitev. To velja zlasti za lokalne storitve, maloprodajni sektor, veleprodajo in osebne storitve, kjer lahko nizke stopnje konkurence v posameznih sektorjih, na primer visoke ovire za vstop na trg, vodijo do razporeditve virov, ki ni optimalna. Prostorska zakonodaja je stroga in v maloprodajnem sektorju omejuje možnosti za ekonomije obsega, ki povečujejo produktivnost. Zaradi ustrezne obravnave dejstva, da odprti postopki predstavljajo samo približno 25 % javnih naročil, je vlada sprožila strategijo, katere cilj je povečanje konkurence na področju javnih storitev s postopnim večanjem javnih naročil v občinah in regijah, ter za občine določila nov cilj, v skladu s katerim mora biti 31,5 % vseh naročil do leta 2015 izvedenih po odprtem postopku.

- (13) Zadolženost gospodinjstev glede na BDP je najvišja v EU. Kopičenje ravni dolgov, ki ga je spodbudil razcvet nepremičninskega trga med letoma 2004 in 2007, ustvarja potencialna tveganja za gospodarstvo in finančno stabilnost. Čeprav ta tveganja zmanjšujejo značilnosti razvitega, s hipotekami zavarovanega trga obveznic na Danskem in na splošno trdna finančna situacija večine gospodinjstev (premoženje znatno presega obveznosti), so bili po prilagoditvi cen nepremičnin uvedeni le omejeni ukrepi za ublažitev njihovih procikličnih nihanj.
- (14) Danska je v okviru pakta „euro plus“⁴ sprejela številne zaveze. Da bi izboljšali fiskalno vzdržnost, je bil sprejet dogovor o okrepitvi kaznovalne zakonodaje v zvezi z nadzorom porabe na lokalni ravni. Vlada je vložila predlog o jamstveni shemi, da bi spodbudila zasebne rešitve za upravljanje bank v težavah in pomagala izboljšati finančno stabilnost. Ukrepi za zaposlovanje so osredotočeni na spodbujanje zaposlenosti s podaljševanjem delovne dobe. Da bi spodbudili konkurenčnost, je sveženj o konkurenci s konkretnimi pobudami usmerjen predvsem na gradbeni sektor in sektor storitev. Navedene zaveze zadevajo štiri področja pakta. Na splošno ukrepi sovpadajo s tistimi, ki so bili sprejeti na podlagi letnega pregleda rasti, da bi dosegli napredek glede ciljev strategije Evropa 2020, zlasti na področju zaposlovanja. Čeprav so bile številne napovedane zaveze že uvedene, bi bilo treba v bližnji prihodnosti izvesti pomembne ukrepe za izboljšanje in krepitev proračunske discipline (na lokalni ravni) ter za spodbujanje zaposlovanja. Te zaveze so bile ocenjene in upoštevane v priporočilih.
- (15) Komisija je ocenila konvergenčni program in nacionalni reformni program, vključno z zavezami v okviru pakta „euro plus“⁵. Zaradi potrebe po okrepitvi splošnega ekonomskega upravljanja Evropske unije z zagotavljanjem prispevka na ravni EU k prihodnjim nacionalnim odločitvam je pri tem poleg njihovega pomena za vzdržno fiskalno in socialno-ekonomsko politiko na Danskem upoštevala tudi njihovo skladnost s pravili in smernicami EU. Komisija ob upoštevanju navedenega meni, da je treba v letu 2011 in naslednjih letih vztrajati pri neprekinjenih in ambicioznih naporih za fiskalno konsolidacijo. Treba je tudi storiti nadaljnje korake, da bi še povečali ponudbo delovne sile z zmanjševanjem zgodnjega upokojevanja in osredotočanjem na posebne skupine, izboljšali kakovost izobrazbe, okrepili konkurenco v ključnih sektorjih ter dodatno stabilizirali trg nepremičnin.
- (16) Glede na to oceno in ob upoštevanju Priporočila Sveta na podlagi člena 126(7) Pogodbe o delovanju Evropske unije z dne 2. junija 2010 je Svet preučil dopolnitev konvergenčnega programa Danske za leto 2011, njegovo mnenje⁶ pa odraža zlasti priporočilo iz točke (1) spodaj. Ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta z dne 25. marca 2011 je Svet preučil nacionalni reformni program Danske –

PRIPOROČA, naj Danska v obdobju 2011–2012 ukrepa:

- (1) izvede ukrepe za fiskalno konsolidacijo v letih 2011 in 2012, kot je bilo načrtovano, in odpravo čezmernega primanjkljaja do leta 2013; pospeši zmanjševanje javnofinančnega primanjkljaja, če se gospodarske razmere izkažejo za boljše od

⁴ Več podrobnosti o zavezah v okviru pakta „euro plus“ je na voljo v SEC(2011) 713.

⁵ SEC(2011) 713.

⁶ V skladu s členom 9(3) Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97.

sedanjih pričakovanj; okrepi nadzor nad odhodki s sprejetjem zavezujočih večletnih zgornjih mej porabe za lokalne, regionalne in nacionalno vlado, ki so skladne s skupnimi srednjeročnimi splošnimi proračunskimi cilji;

- (2) postopno odpravi, kot je bilo načrtovano, pokojninske sheme za prostovoljno zgodnje upokojevanje, reformira invalidske pokojnine in bolje usmerja subvencionirane sheme zaposlovanja (sistem fleksibilne zaposlitve) na najbolj ranljive skupine;
- (3) pospeši izvajanje reform za izboljšanje kakovosti izobraževalnega sistema; zmanjša stopnje osipa, zlasti v sektorju poklicnega izobraževanja, in zviša število razpoložljivih pripravniških mest;
- (4) izvede korake za odpravo ovir za konkurenco, zlasti pri lokalnih storitvah in v maloprodajnem sektorju, s pregledom zakonodaje o rabi zemljišč ter večjo odprtostjo javnih naročil v občinah in regijah;
- (5) sprejme, vzporedno s podporo potekajoči stabilizaciji trga nepremičnin po nedavni prilagoditvi cen, preventivne ukrepe za krepitev srednjeročne stabilnosti zadevnega trga in finančnega sistema, vključno z reformami sistemov hipotek in davka na nepremičnine.

V Bruslju,

*Za Svet
Predsednik*